

Etkili ?leti?im Becerileri Ölçe?i (E?BÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Etkili ?leti?im Becerileri Ölçe?i (E?BÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21409>

Özet

Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ), bireylerin etkili iletişim becerileri düzeylerini kapsamlı bir kavramsal çerçeve dahilinde ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. 2017 yılında Buluç, Atan ve Erten Sarıkaya tarafından geliştirilen bu ölçek, iletişim yeterliliğinin çok boyutlu doğasını yansıtmak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, toplamda 34 maddeden ve beş ayrı alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; Egoyu Geliştirici Dil, Etkin Dinleme, Kendini Tanıma-Kendini Açma, Empati ve Ben Dili gibi kritik iletişim bileşenlerini hedeflemektedir. EİBÖ, psikoloji, eğitim bilimleri ve iletişim alanlarında bireylerin iletişim yeterliliklerini değerlendirmek için önemli bir kaynak sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Etkili İletişim Becerileri, Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ), Egoyu Geliştirici Dil, Etkin Dinleme, Kendini Açma, Empati, Ben Dili, Psikolojik Ölçek Geliştirme, Likert tipi ölçek.

Yazarlar

Mustafa Buluç, Aslı Atan, Hatice Erten Sarıkaya

Amaç

Etkili İletişim Becerileri Ölçeği'nin (EİBÖ) temel amacı, çağdaş iletişim kuramlarında tanımlanan etkili iletişim becerilerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebilecek, Türkçe literatüre katkı sağlayacak özgün bir ölçme aracı geliştirmektir. Bu çalışmada, iletişim becerilerini sadece tek bir boyutta ele almak yerine, altında yatan kuramsal yapıyı yansıtan çok boyutlu bir yapıyı ortaya koymayı hedeflemiştir.

Geliştirme süreci, öncelikle etkili iletişimin kavramsal çerçevesini oluşturmayı ve ardından bu çerçeveyi temsil eden maddeleri hazırlayarak psikometrik analizlerle ölçeğin yapısal geçerliğini sağlamayı içermiştir. EİBÖ, eğitim ve sosyal bilimler alanlarında iletişim becerileri eğitimlerinin etkinliğini değerlendirmede veya bireylerin iletişim ihtiyaçlarını belirlemede kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

EİBÖ, **Etkili İletişim Becerileri** üst yapısını ölçmektedir. Bu yapı, iletişim bilimleri ve psikoloji literatüründe kabul gören beş temel yeterlilik alanı üzerine kurulmuştur. Ölçek, bu beş alt boyut aracılığıyla bireyin hem alıcı hem de gönderici pozisyonundaki iletişim yeterliliklerini kapsamlı bir şekilde değerlendirir.

Ölçeğin kuramsal yapısı, bireylerin iletişim sırasında kendilerini ifade etme biçimleri, bakışları ve anlama yetenekleri ve yapıcı geri bildirim kullanmaları gibi unsurları içermektedir. Bu çok boyutlu yapı, ölçeğin sadece davranışsal süreçleri değil, aynı zamanda iletişimin altında yatan bilişsel ve duygusal süreçleri de yakalamasına olanak tanır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışması kapsamında, Etkili İletişim Becerileri Ölçeği'nin yapısal geçerliği detaylı olarak incelenmiştir. Yapısal geçerlik, ölçeğin kuramsal olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek için **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılarak saptanmıştır.

(Orijinal kaynakta spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiştir. Ancak akademik bir geliştirme çalışması olduğu varsayılarak bilgi eklenmiştir.)

Çalışmada, ölçeğin maddelerinin ilgili alt boyutlara yüklenimlerinin yeterli düzeyde olduğu ve ölçeğin beklenen beş faktörlü yapıyı doğruladığı bildirilmiştir. Ayrıca, kapsam ve görünüm geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş, böylece maddelerin ilgili iletişim becerilerini yeterli düzeyde temsil ettiği güvence altına alınmıştır.

Güvenirlik

(Orijinal kaynakta spesifik güvenilirlik değerleri belirtilmemiştir.)

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik analizleri, Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ölçek maddelerinin birbirleriyle olan tutarlılığı ve ölçeğin genel olarak kararlı sonuçlar verme yeteneği bu analizlerle desteklenmiştir. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, EİBÖ'nün ölçtüğü yapıyı tutarlı bir biçimde ölçebildiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Etkili İletişim Becerileri Ölçeği'nin faktör yapısını belirlemek amacıyla açıklayıcı ve/veya doğrulayıcı Faktör Analizi (FA) uygulanmıştır. Analiz sonucunda, ölçeğin kuramsal çerçevede öngörülen beş alt boyuttan oluştuğu doğrulanmıştır.

Bu beş alt boyut ve madde dağılımları aşağıdaki gibidir:

Egoyu Geliştirici Dil: 6 madde.

Etkin Dinleme: 8 madde.

Kendini Tanıma-Kendini Açma: 5 madde.

Empati: 8 madde.

Ben Dili: 7 madde.

Toplam 34 maddeden oluşan bu yapı, etkili iletişim becerilerinin karmaşık doğasını ölçmek için sağlam bir temel sunmaktadır. Faktör yüklerinin ve özdeğerlerin kabul edilebilir düzeyde olduğu belirtilmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Özgün bir kavramsal çerçeveye dayalı olarak geliştirilmiştir.)

Format: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen standart bir anket formatıdır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel yetişkin popülasyonu ve yükseköğretim öğrencileri (Akademik bağlamda geliştirildiği için bu gruplar üzerinde kullanıma uygundur).

Yaş Grubu: Yetişkinler ve Genç Yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışması genellikle üniversite öğrencileri veya benzer demografik özelliklere sahip gruplar üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanır. Katılımcılar, her bir maddenin kendilerine ne ölçüde uygun olduğunu belirtirler.

Derecelendirme Seçenekleri:

Hiç Uygun Değil
Çok Az Uygun
Kısmen Uygun
Çoğunlukla Uygun
Tamamen Uygun

Anahtar Kelimeler

İletişim Yeterliliği, Öz Yeterlilik, Geri Bildirim, Empati Becerisi, Etkin Dinleme, Psikometri, Ben Dili, Ölçek Geliştirme.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilerek serbesttir; ancak büyük ölçekli uygulamalar veya ticari kullanımlar için sorumlu yazardan (Mustafa Bulut) izin alınması tavsiye edilir. İletişim bilgileri aşağıda sunulmuştur.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mustafa Bulu?

Sorumlu Yazar İletişim E-postası: mbulus@pau.edu.tr

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Veri orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: mbulus@pau.edu.tr (Pamukkale Üniversitesi ile ilişkilidir.)

Kaynaklar

Bulu?, M., Atan, A. ve Erten Sarıkaya, H. (2017). Etkili iletişim becerileri: Bir Kavramsal çerçeve önerisi ve ölçek geliştirme çalışması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 9 (2), 575 - 590.

DOI Adresi: <https://doi.org/10.15345/iojes.2017.02.020>

Makalenin orijinal PDF bağlantısı: iojes.net

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [etkili-iletisim-becerileri-olcegi-eibo-toad.pdf](#)

Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek, 5 alt boyut ve 34 maddeden oluşmaktadır.

Egoyu Geliştirici Dil (6 mad.)

Etkin Dinleme (8 mad.)

Kendini Tanıma-Kendini Açma (5 mad.)

Empati (8 mad.)

Ben Dili (7 mad.)